

ESTILS

Com es pot allargar la vida dels aparells electrònics?

Diverses iniciatives encoratgen els usuaris a reparar i reutilitzar els dispositius per fer-los durar més temps

NEREIDA CARRILLO
BARCELONA

Mengem verdures de quilòmetre zero; reciclem vidres, envasos i paper; comencem a exigir roba fabricada respectant els drets humans, i reutilitzem la pell de verdures per al compost, els palets per fer mobles o els objectes dels nadons. Si ho fem amb tants productes, per què amb la tecnologia no? La tecnologia no predica cap de les *r* de la sostenibilitat: reduir, reutilitzar i reciclar. Malgrat que els ordinadors, les videoconsolles o els telèfons impliquen una activitat bruta, han sorgit iniciatives per intentar reparar aquests productes, revertir aquesta situació i reprogramar l'obsolescència: la planificació de la vida útil d'un aparell.

A Catalunya, segons dades de l'Agència Catalana de Residus, es van recollir el 2014 de manera separada 3,36 quilos de residus d'aparells elèctrics i electrònics (RAEE) per habitant, entre els quals s'inclouen els residus informàtics, un 27%. És una xifra lluny de l'objectiu que fixa el nou reial decret, que es marca la meta de recollir el 85% d'aquests residus el 2019. "Tenim un model de consum d'ús i de temps breu", explica David Franquesa, investigador de la UPC i cofundador dels projectes Electronic Reuse i Reutilitza.cat, dues iniciatives ori-

entades a reusar equips. Franquesa atribueix el consumisme desenfrenat, en bona part, a l'obsolescència programada i a la necessitat de molts consumidors d'anar al dictat de les últimes tendències tecnològiques.

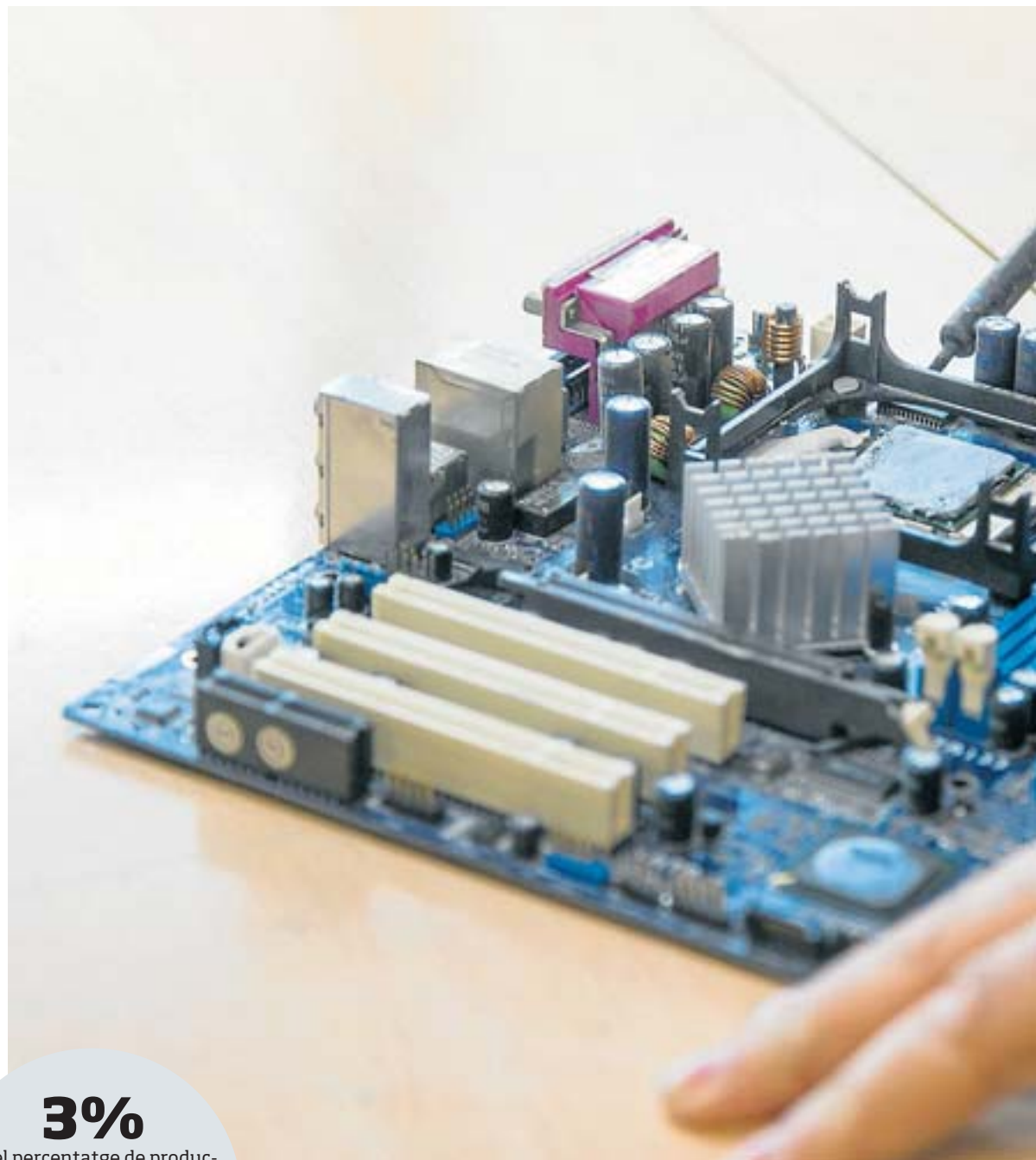
Segons Greenpeace, cada any es generen a escala mundial tants milions de tones de residus electrònics com les que cabrien en un tren que rodegés tot el globus terraquí.

Cicles de vida curts

La vida efímera d'aquests productes contribueix a aquest volum i al seu increment. Els mòbils tenen un cicle de vida de dos anys, mentre que la durada d'un ordinador s'ha reduït de sis anys el 1997 a només dos el 2005, segons apunta l'entitat ecologista. Moltes vegades els fabricants redueixen intencionadament aquesta longevitat. A la UPC es rebel·len contra aquesta pràctica. "Volem una altra informació de la durabilitat –exclama Franquesa– i la podem obtenir traçant el seu curs a partir de la venda". Des de la UPC estan traçant 9.000

equips, és a dir, seguint tot el seu curs de vida, per confeccionar una llista dels fabricants que planifiquen la mort dels seus productes. Franquesa assegura que la intenció és donar visibilitat als fabricants que no ho fan i que tenen bones pràctiques.

No és només amb l'obsolescència programada que la indústria tecnològica contribueix a generar una xifra de residus que s'enfila; tam-

3%

És el percentatge de productes informàtics que la nova llei obliga els fabricants a preparar per ser reutilitzats. Els experts confien que així s'incrementi la reutilització

bé amb les dificultats per les reparacions. És habitual que no serveixin peces o no posin a l'abast de l'usuari manuals per arreglar productes espatllats. "Els fabricants ens diuen que ells protegeixen les seves patents", explica Albert Torras, responsable de prevenció de residus de l'Àrea Metropolitana de Barcelona (AMB). Al servei *Reparat, millor que nou*, de l'AMB, proporcionen eines i assessorament perquè els usuaris puguin reparar els seus objectes, no només electrònics i informàtics, sinó també mobles o tèxtils.

Reparacions dificultoses

Hi van usuaris que volen tornar a la vida els seus objectes tecnològics, bé per motius econòmics, ambientals o sentimentals –li han agafat afecte a una ràdio antiga–. "No sempre trobem les peces de recanvi, o les persones no tenen prou habilitats per arreglar els aparells. Arreglem entre el 60% i el 70% de les co-

ses", afirma Torras. Aquest espai de reparació, situat al carrer Sepúlveda de Barcelona, no és l'únic que encoratja i ajuda els usuaris a rebel·lar-se contra l'obsolescència programada. A escala internacional, el moviment Repair Café propugna una cosa similar, però acompanyant les feines amb una tassa de beguda fumejant. El primer Repair Café es va fer a Amsterdam el 2009 i des de llavors n'ha aparegut un miler arreu del món, encara cap a Catalunya.

"No es planifica la recuperació d'aquests materials", lamenta Franquesa, que afegeix, però, que els usuaris acabaran sancionant tant l'obsolescència programada com les empreses que posin bastons a les rodes perquè els usuaris tinguin la possibilitat de reparar els productes. "Ha canviat el paradigma –assenyala aquest enginyer informàtic–. Ja no som consumidors, sinó productors. Ja ens podem fabricar un mòbil. Per tant, si el mercat no m'ofereix un producte que duri o

4.700

Són els llocs de treball directes que es preveu crear de preparadors per a la reutilització. Entre les tasques s'inclou esborrar les dades dels aparells

01

02

03

que respecti els drets laborals i tinc alternatives que m'ho permetin, passaré a ser productor”.

Reutilització solidària

Una altra via de rebel·lia contra l'obsolescència programada i la vida curta dels productes passa per la reutilització i el reciclatge dels equips. “No veiem el potencial del producte reutilitzat, se subestima”, lamenta Raquel Núñez, gestora de Reutilitza.cat, una iniciativa que fomenta la donació de dispositius digitals a iniciatives socials. Empreses privades i administracions públiques que treballen amb la sostenibilitat han donat equips per a 900 projectes. A Reutilitza.cat faciliten el procés. “És pesat per al donant, perquè ha de buscar la persona interessada, esborrar les dades, seguir uns passos i certificar que tot es fa correctament”, explica Núñez. La plataforma ho facilita amb els preparadors per a la reutilització, una nova figura de la qual, segons l'Agència Catalana de

Residus, es podrien crear 4.700 llocs de treball directe.

Precisament, l'Agència Catalana de Residus figura entre els donants de Reutilitza.cat. Núñez explica que són sobretot empreses i departaments de l'administració pública amb especial sensibilització per l'entorn que ofereixen els seus equips informàtics menys nous. Franquesa, però, lamenta la poca implicació de l'administració, en general, i de les empreses en el reciclatge tecnològic: “El 84% dels ordinadors de l'administració pública tenen demanda local, és a dir, una entitat els vol. Per entrebancs i burocràcia, acaben destruint-se”. Malgrat la poca implicació, tant Núñez com Franquesa són optimistes. Confien que la nova llei, que obliga la indústria informàtica a preparar almenys el 3% dels seus productes per a la reutilització, ajudarà a capgirar aquesta realitat. “És un mite –indica Franquesa– que un equip informàtic nou sempre serà millor”.

01 i 02. Al taller Reparar, millor que nou ajuden els que volen allargar la vida dels seus aparells electrònics.

MARC ROVIRA

03. El cicle de vida d'un telèfon mòbil és tan sols de dos anys. GETTY

“Els materials que s'utilitzen per fer alta tecnologia –explica aquest enginyer informàtic– són d'alta complexitat. Costa molt separar-los o crear nous productes a partir d'ells”. Quan ja no hi ha marxa enrere, els vestigis que deixa la tecnologia es recullen de manera separada. L'anomenat e-waste necessita un tractament especial, ja que sovint hi trobem components contaminants i potencialment tòxics. Els experts denuncien que, amb freqüència, però, aquestes deixalles acaben fora d'Europa, amb tractaments deficientes i amb un processament en què no es compleixen les condicions de seguretat ni els drets humans.

Franquesa reparteix responsabilitats per tot plegat: “Tots tenim part

de culpa, fins i tot el mateix consumidor que fins ara comprava els productes sense fer un treball de recerca previ per saber quin fabricant és més responsable”.

Els experts reclamen més consciència ecològica a l'administració i més implicació a la indústria tecnològica, però també canvis més profunds:

“Ha d'haver-hi un canvi del sistema econòmic perquè en algun moment ens van fer creure que les coses d'un sol ús ens farien més feliços i ja hem comprovat amb l'experiència que no és així”, subratlla Torras. Davant d'aquesta situació, què pot fer l'usuari? Els experts demanen un consum més informat i responsable,

allargar la vida dels productes, apostar per la seva reutilització i pensar si cal obeir de manera tan inconscient el dictat de les tendències tecnològiques. Amb tot plegat, l'obsolescència també es pot reprogramar. —

3,36

Són els quilos de residus elèctrics i electrònics per habitant i any que es recullen a Catalunya, segons l'Agència Catalana de Residus. La xifra no arriba a la meta marcada